

**PROCESUL RAIFFEISEN LEAKS (IV) –
lata devastatoarea sentinta prin care
Raiffeisen a fost obligata sa aduca la
parametrii initiali contractele in CHF,
lei si euro din 2006-2008: „Incetarea
practicilor comerciale incorecte e
singurul remediu posibil... Masura nu
produce efecte doar pentru viitor...
Punerea pe piata a unor produse ale
caror consecinte nu puteau fi
apreciate de un consumator mediu...
Contractele au fost vatamatoare
pentru consumatori... Informatii
prezentate trunchiat si inselator”**

Scris de Valentin BUSUIOC | Data: 17.10.2019 11:23

Lumea Justitiei va prezinta integral hotararea judecatoreasca prin care Raiffeisen Bank Romania – condusa de **Steven van Groningen (foto centru)** – a fost obligata sa aduca la parametrii initiali contractele de credit in franci elvetieni (CHF), lei si euro incheiate in perioada 2006-2008. Este vorba despre Sentinta civila nr. 2195 din 12 iulie 2019, pronuntata de catre **judecatorul Vasile Bicu de la Curtea de Apel Bucuresti** – Sectia a VIII-a Contencios administrativ si fiscal – in cauza cunoscuta drept „Raiffeisen Leaks”.

Dupa cum am aratat in primele trei episoade (pe care le gasiti la sfarsitul articolului), totul a inceput in iulie 2017, cand pe un cont de Facebook creat ad-hoc au fost publicate documente interne ale Raiffeisen, datand din 2006-2007, din care reiese ca banca ar fi planuit majorarea unilateral a dobanzilor, fara a-si informa clientii si fara a se raporta la conditiile pietei financiare. In ipoteza unei aprecieri cu peste 15% a francului elvetian in raport cu leul, banca ar fi urmat sa le propuna clientilor conversia creditelor ipotecare in euro sau in lei. In plus, banca ar fi fost acoperita in fata riscului de finantare (cunoscut si ca risc de lichiditate) prin clauza care ii permitea sa sporeasca dobanda platita de clienti.

Ca reactie, in urma unei sesizari primite, Autoritatea Nationala pentru Protectia Consumatorilor – prezidata la acea vreme de **Bogdan Marcel Pandelica (foto dreapta)** – a amendat Raiffeisen cu 50.000 de lei pentru practici incorecte si a emis un ordin prin care obliga institutia de credit sa readuca respectivele contracte la parametrii initiali, de la momentul incheierii lor (intervalul 2006-2008). Banca a contestat ordinul la Curtea de Apel Bucuresti, dar a pierdut la fond. In sprijinul ANPC a facut interventie accesorie Asociatia Parakletos, ONG-ul **avocatului Gheorghe Piperea (foto stanga)**.

In sentinta CAB pe care o puteti citi mai jos, judecatorul Vasile Bicu subliniaza faptul ca masura pe care a dispus-o in legatura cu banca (respectiv incetarea practicilor comerciale incorecte) nu produce efecte doar pentru viitor, ci si pentru contractele deja incheiate si afectate de respectivele practici incorecte. De asemenea, magistratul accentueaza ideea ca un consumator mediu nu putea aprecia consecintele patrimoniale ale sus-mentionatelor practici incorecte. (Vom detalia putin mai jos notiunea de „consumator mediu”).

Magistratul Curtii de Apel Bucuresti explica in ce fel au fost vatamatoare aceste contracte de credit: prin faptul ca Raiffeisen nu a avertizat debitorii nici in fata unei eventuale cresteri a ratei de schimb franc-leu (ceea ce s-a si intamplat, prin istorica explozie a cursului din ianuarie 2015), nici in fata unei potentiale majorari a dobanzilor contractuale (scenariu care de asemenea s-a materializat). In schimb, banca a prezentat informatiile „*in mod trunchiat si inselator*”, atragandu-le atentia clientilor asupra „*stabilitatii fictive a cursului CHF*”. Mai mult: Raiffeisen Bank Romania a prezentat francul elvetian ca pe o moneda sigura, in ciuda faptului ca deja specialistii din Europa si din restul lumii prevedeau o explozie a cursului de schimb. Totul fara ca debitorul obisnuit sa banuiasca macar ce-l astepta.

Înainte să vă prezentăm principalul pasaj din motivarea sentinței, trebuie să spunem ce înseamnă „**consumator mediu**”. Noțiunea este definită după cum urmează în art. 2 lit. m) din Legea nr. 363/2007 privind combaterea practicilor incorecte ale comercianților în relația cu consumatorii și armonizarea reglementărilor cu legislația europeană privind protecția consumatorilor:

„consumator mediu - consumatorul considerat ca fiind rezonabil informat, atent și precaut, ținând seama de factorii sociali, culturali și lingvistici”.

Totuși, explicații mult mai detaliate găsim în Directiva 2005/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2005 privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor de pe piața internă față de consumatori (directiva transpusă în legislația românească prin legea de mai sus):

„(18) Este oportună protejarea tuturor consumatorilor împotriva practicilor comerciale neloiale. Cu toate acestea, Curtea de Justiție a estimat, atunci când a hotărât cu privire la aspectele legate de publicitate după transpunerea Directivei 84/450/CEE, că este necesar să se examineze efectele lor asupra unui consumator tipic fictiv. **In conformitate cu principiul proporționalității și pentru a permite aplicarea efectivă a măsurilor de protecție care decurg din acesta, directiva ia ca și criteriu de evaluare consumatorul mediu, care este suficient de bine informat și de atent, ținând seama de factorii sociali, culturali și lingvistici, conform interpretării Curții de Justiție, dar conține și dispoziții care au ca scop prevenirea exploatarea consumatorilor ale caror caracteristici le conferă o vulnerabilitate sporită la practicile comerciale neloiale. În cazul în care o practică comercială se adresează doar unui anumit grup de consumatori, cum sunt copiii, este oportun ca impactul acesteia să fie evaluat din perspectiva membrului mediu al grupului. În consecință, este oportun să se includă în lista practicilor neloiale în toate situațiile o dispoziție care, fără să impună o interdicție totală a publicității adresate copiilor, să îi protejeze împotriva indemnurilor directe de a cumpăra. Noțiunea de consumator mediu nu este o noțiune statistică. Instanțele judecătorești și autoritățile naționale vor trebui să își exercite propria capacitate de a judeca, având în vedere jurisprudența Curții de Justiție, pentru a stabili reacția tipică a consumatorului mediu într-o situație dată.**

(19) În cazul în care anumite caracteristici, cum sunt vârsta, infirmitatea fizică sau mintală sau credulitatea fac consumatorii deosebit de vulnerabili în fața unei practici comerciale sau a produsului aferent sau în cazul în care comportamentul economic al acestui singur grup de consumatori poate fi denaturat de această practică într-o modalitate pe care comerciantul o poate prevedea în mod rezonabil, este recomandabil ca acest grup să fie protejat în mod corespunzător prin evaluarea practicii din perspectiva membrului mediu al grupului respectiv.

(20) Este recomandabil să se asigure un rol codurilor de conduită, care să permită aplicarea principiilor prezentei directive în mod eficient de către comercianți în domeniile economice specifice. În sectoarele în care există constrângeri specifice care reglementează comportamentul comercianților, este oportun ca acestea să fie luate în considerare, de asemenea, în vederea cerințelor în materie de diligență profesională în sectorul respectiv. Controlul exercitat de responsabilii de conduită la nivel național sau comunitar pentru a elimina practicile comerciale neloiale poate evita recurgerea la o acțiune administrativă sau judiciară și, în consecință, ar trebui încurajat. În vederea asigurării unui nivel ridicat de protecție a consumatorilor, organizațiile de consumatori ar putea fi informate și implicate în elaborarea codurilor de conduită”.

lata cel mai important pasaj din motivarea Sentinței civile nr. 2195 din 12 iulie 2019 (dosar nr. 8763/2/2017):

„**Curtea considera ca Ordinul nr. 837/20.10.2017 a fost motivat corespunzător.**

Ordinul a fost emis în conformitate cu art. 13/1 din Legea nr. 363/2007: 'Măsurile dispuse potrivit dispozițiilor art. 13 se realizează de către conducătorul Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor sau de către conducătorii unităților cu personalitate juridică din subordinea Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor, la propunerea agentului constatator, în termen de 5 zile'.

Potrivit art. 12 alin. 2 din Legea nr. 363/2007, Ordinul emis de conducătorul ANPC prin care se sancționează practicile comerciale incorecte se motivează.

Legea nr. 363/2007 nu instituie condiții suplimentare în ce privește forma și conținutul Ordinului emis în condițiile

art. 12 din lege.

Ordinul nr. 837/20.10.2017 emis de Presedintele ANPC cuprinde:

- prezentarea situatiei de fapt;
- rezultatul controlului efectuat si analiza documentelor puse la dispozitie de reclamanta;
- detalierea practicilor comerciale inselatoare;
- mecanismele de modificare a dobanzilor contractuale;
- temeuri de drept relevante si practica judiciara europeana;
- efectele prejudiciabile ale practicilor comerciale incorecte asupra consumatorilor;
- aplicarea sanctiunii.

Curtea apreciaza ca Ordinul nr. 837/20.10.2017 emis de Presedintele ANPC a fost motivat in detaliu si contine toate elementele de fapt si de drept care au determinat luarea masurii de incetare a practicilor incorecte impotriva reclamantei, detaliind rezultatul controlului, punctul de vedere al reclamantei si motivele pentru care masura incetarii este proportionala si adecvata pentru atingerea scopului urmarit de lege.

In al doilea rand, Curtea apreciaza ca exista concordanta intre masurile dispuse prin Ordinul nr. 837/20.10.2017 si cele prevazute in Procesul-verbal seria ANPC nr. 0765202/10.10.2017.

Prin actiunea in anulare, reclamanta afirma ca informatiile precizate de ANPC in Ordinul atacat nr. 837/20.10.2017 nu sunt in concordanta cu cele retinute prin Procesul-verbal seria ANPC nr. 0765202/10.10.2017. In motivare, aceasta sustine ca presedintele ANPC poate emite ordin doar pe baza propunerilor agentului constatator, iar agentul constatator a propus sanctionarea Raiffeisen Bank SA la o obligatie de a face, respectiv de a informa consumatorii corect si complet cu privire la informatii esentiale pentru adoptarea deciziei de tranzactionare. In continuare, sustine ca masura dispusa prin Ordin nu rezulta din continutul acestui act.

Curtea observa ca, atat prin Ordinul nr. 837/20.10.2017, cat si prin Procesul-verbal seria ANPC nr. 0765202/10.10.2017, ANPC a dispus masura incetarii practicilor comerciale incorecte, in conditiile art. 13 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 363/2007. In continuare, prin ambele acte administrative ANPC a sanctionat reclamanta cu amenda de 50.000 lei, in conditiile art. 15 din Legea nr. 363/2007.

In ce priveste concretizarea in practica a masurii de incetare a practicilor comerciale incorecte, ANPC a aratat ca aceasta consta in aducerea contractelor la momentul anterior practicii incorecte, inclusiv prin emiterea unui nou grafic de rambursare, cu conditiile contractuale de la momentul semnarii acestora. De asemenea, ANPC a obligat reclamanta la restituirea catre consumatorii prejudiciati a sumelor percepute cu titlu de diferenta de dobanda majorata.

Lipsa informarii reprezinta premisa de la care ANPC a plecat in motivarea deciziei sale, aratand ca, in ipoteza unei informari corecte si complete, consumatorii nu ar fi luat decizia de a contracta. Ar fi fost absurd ca masura incetarii practicilor comerciale incorecte luata de ANPC sa fie concretizata in obligatia practica a Raiffeisen Bank S.A. de a informa consumatorii, de vreme ce ANPC a solicitat aducerea contractelor la conditiile contractuale initiale.

In al treilea rand, Curtea apreciaza ca ANPC a sanctionat pe reclamanta in limita competentelor stabilite prin art. 13 din Legea nr. 363/2007.

Prin actiunea in anulare, Raiffeisen Bank S.A. sustine inadmisibilitatea masurii incetarii practicilor comerciale incorecte in configuratia pretinsa prin Ordinul nr. 837/20.10.2017. In concret, reclamanta pretinde ca masura excede competentelor emitentului Ordinului.

Legea nr. 363/2007 transpune in dreptul intern Directiva 2005/29/CE a Parlamentului si a Consiliului European din 11 mai 2005 privind practicile comerciale neloiale ale intreprinderilor de pe piata interna fata de consumatori. In Preambulul Directivei s-a retinut contributia acesteia la asigurarea unui nivel inalt de protectie a consumatorilor prin masurile pe care le adopta (par. 1). Directiva reglementeaza remediile posibil a fi dispuse pentru prevenirea practicilor comerciale incorecte cu scopul direct de influentare a deciziilor comerciale ale consumatorilor (par. 7),

inclusiv prin materiale publicitare inselatoare (par. 14) (astfel cum a sesizat ANPC in cazul Raiffeisen Bank S.A., care promova pliante cu mesaje inselatoare, de natura a induce in eroare consumatorii).

In ce priveste rolul statelor membre in implementarea mecanismului de combatere a practicilor incorecte, la art. 11 din Directiva 2005/29/CE se mentioneaza clar ca statele membre asigura existenta unor mijloace adecvate si eficiente de combatere a practicilor comerciale neloiale pentru a pune in aplicare respectarea directivei in interesul consumatorilor. In realizarea acestei atributii, statele membre trebuie sa confere instantelor judecatoresti sau autoritatilor administrative competentele necesare pentru a ordona incetarea sau a institui proceduri legale corespunzatoare pentru un ordin de incetare a practicilor comerciale neloiale. Prin Legea nr. 363/2007 s-au instituit competente in sarcina ANPC in ce priveste combaterea practicilor incorecte, care are posibilitatea de a aplica masurile necesare pentru remedierea efectului prejudiciabil asupra consumatorilor si pentru descurajarea consumatorilor in a mai folosi astfel de practici incorecte.

In aceste conditii, par. 22 din Directiva vorbeste despre efectivitatea sanctiunilor aplicate, instituind in sarcina statelor membre obligatia de a stabili sanctiunile aplicabile pentru incalcarea dispozitiilor directivei si de a asigura punerea in aplicare a acestora. Sanctiunile trebuie sa fie eficiente, proportionale si cu efecte de descurajare (art. 13 din Directiva). Ca atare, rezulta ca dispozitiile in materia combaterii practicilor incorecte instituie remedii efective, iar nu iluzorii, pentru descurajarea operatorilor economici in a folosi astfel de practici in scopuri profitabile.

Atat dispozitiile interne, cat si Directiva 2005/29/CE isi propun asigurarea unui nivel ridicat de protectie a consumatorului, prezumat a fi deosebit de vulnerabil (art. 5 alin. (3) din Directiva) la practica utilizata sau la produsul aferent, din cauza credulitatii. Or, prin Ordinul atacat s-a sesizat tocmai afectarea intereselor consumatorilor de practicile incorecte, mincinoase si de natura a induce in eroare, practici adoptate de reclamanta la momentul acordarii creditelor. Informatiile false furnizate de reclamanta au determinat consumatorii sa contracteze aceste produse prejudiciabile, acestia fiind tinta unor informatii false privind principalele caracteristici si pretul final al produselor.

Potrivit art. 12 din Legea nr. 363/2007, ANPC poate dispune masuri conform legii, prin ordin emis de conducatorul sau sau prin decizie emisa de conducatorii unitatilor cu personalitate juridica din subordinea sa. Masurile care pot fi dispuse de catre ANPC sunt reglementate la art. 13 din Legea nr. 363/2007, care prevede ca ANPC va dispune, in procedura de urgenta, chiar fara a exista o dovada a unei pierderi sau a unui prejudiciu efectiv ori a intentiei sau a neglijentei comerciantului, una dintre urmatoarele masuri: a) incetarea sau instituirea procedurilor legale corespunzatoare pentru incetarea practicilor comerciale incorecte; b) interzicerea sau instituirea procedurilor legale corespunzatoare pentru incetarea practicilor comerciale incorecte, chiar daca acestea nu au fost inca puse in practica, dar acest lucru este iminent.

Masura incetarii practicilor comerciale incorecte este singurul remediu posibil pentru eliminarea efectului practicilor incorecte ale reclamantei impotriva consumatorilor.

Astfel, pentru utilizarea practicilor incorecte in activitatea sa comerciala, ANPC a obligat Raiffeisen Bank S.A. la eliminarea din contracte a clauzei privind modificarea unilateral a contractului, cu consecinta repunerii creditelor in conditiile contractuale initiale si a restituirii sumelor incasate nedatorat cu titlu de diferenta de dobanda majorata.

Masura incetarii practicilor comerciale incorecte nu produce efecte doar pentru viitor.

Prin actiunea in anulare formulata, reclamanta sustine ca masura incetarii practicilor comerciale incorecte, prevazuta la art. 13 din Legea nr. 363/2007, este o masura cu efecte pentru viitor, neputandu-se aplica retroactiv.

Curtea apreciaza ca singura masura instituita de Legea nr. 363/2007 si care priveste exclusiv efectele viitoare ale practicilor comerciale incorecte este cea prevazuta la art. 13 lit. b), constand in interzicerea practicilor comerciale incorecte, care nu au fost inca puse in practica.

In speta, sunt analizate practici comerciale incorecte folosite de reclamanta in perioada 2006-2009 si care continua sa produca efecte asupra consumatorilor, aceste efecte nefiind epuizate.

Sanctiunea aplicata reclamantei a fost consecinta utilizarii de catre aceasta a practicilor comerciale incorecte constand in punerea pe piata a unor produse prejudiciabile, ale caror consecinte patrimoniale nu puteau fi apreciate de catre un consumator mediu. Astfel, la momentul semnarii contractelor de credit, reclamanta prezenta consumatorilor produsul dintr-o perspectiva subiectiva, in incercarea de a-i atrage. De aici si volumul mare de credite incheiate in acea perioada – 38.350 credite. In concret, reclamanta acorda credite cu garantia unui curs stabil (CHF) si o dobanda mica in comparatie cu cea aplicata altor produse

(contracte in alte valute).

Contractele de credit au fost vatamatoare pentru consumatori, intrucat:

- **cursul CHF a crescut cu peste 100 % (de la 1 CHF = 1.8741 lei la data de 24.07.2007, la 1 CHF = 4.5817 lei la data de 23.01.2015);**

- **dobanzile contractuale s-au majorat substantial incepand cu al doilea an contractual, ajungand: de la 4,9% la 5,9% (CHF), de la 6,9% la 8,5% (Euro), de la 7,6% la 8,9% (Leu).**

Avand in vedere consecintele actiunilor Raiffeisen Bank S.A. din perioada 2006-2010, care au determinat prejudicierea consumatorilor, ANPC a luat masuri prin Ordinul nr. 837/20.10.2017, constand in obligarea reclamantei:

- la aducerea contractelor la conditiile contractuale initiale, adica la implementarea dobanzii stabilite in primul an contractual si

- la restituirea catre consumatori a sumelor achitate cu titlu de diferenta de dobanda majorata.

In acest fel, ANPC a obligat reclamanta sa inlature consecintele vatamatoare ale practicilor sale incorecte asupra consumatorilor, prin restabilirea situatiei de la momentul incheierii contractelor de credit. **Actiunile reclamantei de la momentul contractarii creditelor, de prezentare a informatiilor in mod trunchiat si inselator si de convingere a consumatorilor asupra stabilitatii fictive a cursului CHF, au afectat in mod considerabil capacitatea consumatorilor de a lua o decizie in cunostinta de cauza, determinandu-i sa ia o decizie pe care altfel nu ar fi luat-o. In aceste conditii, practicile utilizate de Raiffeisen Bank S.A. corespund calificarii de la art. 4 din Legea nr. 363/2007, fiind contrare diligentei profesionale si susceptibile a deforma in mod esential comportamentul economic al consumatorului.**

Prin art. 151 din Legea nr. 363/2007 legiuitorul a stabilit ca, odata cu aplicarea sanctiunii amenzii contraventionale, agentul constatator poate dispune ca sanctiune complementara restituirea contravalorii produsului sau serviciului, dupa caz, in termen de maximum 15 zile, de la luarea la cunostinta de catre contravenient a procesului-verbal de constatare a contraventiei. Nerespectarea de catre comerciant a sanctiunii complementare reprezinta ea insasi o contravenitie, sanctionabila cu amenda de la 5.000 lei la 50.000 lei, in conditiile art. 152 din Legea nr. 363/2007.

Revenirea la dobanda initiala de 4,6 (CHF), 5,6 (Euro) sau 7,6 (Leu) este singura masura apta sa sanctioneze si sa descurajeze comerciantul care se face vinovat de utilizarea practicilor comerciale inselatoare, in detrimentul consumatorilor vulnerabili. Aceasta masura a fost dispusa in conditiile art. 13, art. 15, art. 151 si art. 152 din Legea nr. 363/2007 si urmeaza a produce efecte in mod retroactiv, doar in acest fel fiind, intr-adevar, reparat prejudiciul adus consumatorilor.

Aplicarea retroactiva a masurii incetarii este confirmata si de par. 13 din Preambulul la Directiva 2005/29/CE, care prevede ca pentru a se consolida increderea consumatorilor, interdictia generala ar trebui sa se aplice si in cazul practicilor comerciale neloiale utilizate in afara oricaror relatii contractuale intre comerciant si consumator sau dupa incheierea unui contract si pe perioada de valabilitate a acestuia. In continuare, art. 3 din Directiva prevede ca aceasta se aplica practicilor comerciale neloiale ale intreprinderilor fata de consumatori inainte, in timpul si dupa o tranzactie in legatura cu un produs.

Parata ANPC nu a modificat contractele de credit vizate de Ordinul nr. 837/20.10.2017.

Legea nr. 363/2007 instituie o procedura cu dublu scop: stoparea si combaterea practicilor comerciale incorecte. Acest dublu scop se realizeaza prin incetarea sau interzicerea practicilor comerciale incorecte, potrivit dispozitiilor art. 13 din lege. Daca stoparea practicilor inselatoare se realizeaza prin incetarea, respectiv interzicerea acestora, combaterea practicilor inselatoare se poate realiza prin eliminarea efectelor acestor practici, publicarea hotararii si sanctionarea contraventionala.

Prin Recomandarea CE privind actiunile colective publicata in 26 iulie 2013, Comisia Europeana recomanda ca toate statele membre sa organizeze si sa faca functionale sisteme de actiune colectiva la nivel national care sa urmeze aceleasi principii de baza pe intreg cuprinsul Uniunii, luand in considerare traditiile juridice ale statelor membre si oferind protectie impotriva abuzului.

Legea nr. 363/2007 ofera un remediu efectiv impotriva practicilor comerciale incorecte, iar aplicarea legii de catre instantele de judecata trebuie sa asigure respectarea efectiva a principiului efectivitatii, recunoscut la nivelul Curtii de Justitie a Uniunii Europene. In Cauza C 118/08, Transportes Urbanos y Servicios Generales SAL, Curtea a retinut ca principiul efectivitatii impune ca regulile de procedura nationale sa asigure o protectie efectiva a drepturilor conferite de dreptul comunitar. In continuare, in Cauza C 69/14, Dragos Constantin Tarsia impotriva Statului roman, Curtea a stabilit ca modalitatile interne aplicabile actiunilor destinate sa asigure protectia drepturilor conferite de dreptul Uniunii nu trebuie sa fie concepute astfel incat sa faca imposibila in practica sau excesiv de dificila exercitarea drepturilor conferite de ordinea juridica a Uniunii .

Pentru a da efect principiului protectiei depline contra practicilor comerciale incorecte si principiului efectivitatii, contractul - tip, in totalitate sau in parte (in masura in care in tot sau in parte contine practici inelatoare) trebuie sa isi inceteze efectele prejudiciabile pentru consumator, pentru comerciant si pentru intregul mediu de afaceri.

Principiile din dreptul comun care reglementeaza forta obligatorie si relativitatea efectelor contractului nu pot inlatura de la aplicare legislatia speciala, derogatorie de la dreptul comun, referitoare la sanctionarea, stoparea si combaterea practicilor inelatoare. Sensul dispozitiilor art. 3 alin. (2) lit. a), potrivit carora Legea nr. 363/2007 nu aduce atingere regulilor din dreptul comun referitoare la validitatea, intocmirea sau efectele contractelor, nu este acela de inlaturare de la aplicare a legii speciale in favoarea dreptului comun (o solutie care, de altfel, ar fi fost absurda si ar fi incalcat dispozitiile Legii nr. 24/2000, din care rezulta, printre altele, ca normele speciale sunt facute tocmai pentru a deroga de la dreptul comun, si nu invers), ci acela ca validitatea, intocmirea si efectele contractului raman supuse dispozitiilor din dreptul comun, cu exceptia situatiilor in care acestea ar fi expresii ale unor practici comerciale incorecte care le afecteaza total sau partial valabilitatea sau efectele.

Astfel, Legea nr. 363/2007 utilizeaza prezumtia calitatii de victima a consumatorilor si prezumtia de incorectitudine a practicilor comerciantilor. In interpretarea Directivei 2005/29/CE, CJUE a statuat, in speta BKK Mobil Oil (cauza C-59/12, pct. 36) ca dispozitiile acesteia sunt concepute in mod esential din perspectiva consumatorului in calitate de destinatar si de victima a practicilor comerciale neloiale.

In aceste conditii, incetarea practicilor inelatoare nu echivaleaza cu modificarea contractelor in intelesul dreptului comun, astfel cum in mod gresit apreciaza reclamanta. Contractul trebuie sa exprime vointa partilor, dar si sa respecte dispozitiile legale imperative, iar aplicarea sa in practica trebuie sa fie supusa normelor de ordine publica din care este compusa legislatia protectiei consumatorilor. A prefera mentinerea in viata a unui contract, cu toate efectele sale prejudiciabile pentru consumator, doar pentru ca, aparent, respecta principiile din dreptul comun, inseamna a lipsi total de efectivitate legislatia protectiei consumatorilor contra practicilor incorecte ale comerciantilor.

In conditiile art. 13 din Legea nr. 363/2007, ANPC va dispune incetarea sau instituirea procedurilor legale corespunzatoare pentru incetarea practicilor comerciale incorecte chiar fara a exista o dovada a unei pierderi sau a unui prejudiciu efectiv ori a intentiei sau a neglijentei comerciantului. Astfel, legiuitorul nu a instituit in sarcina ANPC obligatia de a dovedi prejudiciul, intentia sau neglijenta comerciantului.

Cu toate acestea, ANPC a facut dovada practicilor comerciale incorecte practicate de Raiffeisen Bank S.A. in perioada 2006-2010, prin: documentele interne publicate in iulie 2017, pliantele privind publicitatea inelatoare, punctele de vedere emise la cerere de catre reclamanta, sesizarile confirmate ale consumatorilor. Aceste inscrisuri au fost confirmate de catre reclamanta prin Adresele inaintate catre ANPC si sunt de natura a face dovada, atat a prejudiciului adus consumatorilor, cat si a intentiei reclamantei de a obtine profit in detrimentul intereselor consumatorilor, pacaliti in a contracta produse vatamatoare. Intentia reclamantei de a exploata necesitatile economice ale consumatorilor prin practici incorecte si chiar inducerea in eroare a acestora este confirmata de adoptarea ulterioara a Deciziilor Comitetului pentru Active si Pasive, care modifica dobanzile contractuale in temeiul clauzelor nelegale de modificare unilaterala si discretionara a conditiilor contractuale.

Argumentele reclamantei Raiffeisen Bank S.A. privind adaptarea, in prezent, a contractelor nu prezinta relevanta pentru inlaturarea efectelor actelor intreprinse in perioada 2006-2010. In concret, OUG nr. 52/2016 de modificare a OUG nr. 50/2010 impune conditii contractuale stricte, printre care stabilirea/modificarea dobanzilor in functie de Libor, Euribor, Robor sau alti indici obiectivi. Reclamanta pretinde ca a modificat contractelor acordate in prezent,

aratand astfel ca a intrat in legalitate. Or, aceste motive nu sunt suficiente, de vreme ce prin Ordinul ANPC nu s-a urmarit doar modificarea contractelor ulterioare, ci chiar modificarea contractelor in derulare, prin adaptarea la conditiile initiale.

Nu in ultimul rand, in ce priveste sustinerile reclamantei privind consecintele vatamatoare ale Ordinului cu privire la consumatorii care au semnat acte aditionale de adaptare a dobanzilor sunt neintemeiate, de vreme ce Ordinul priveste situatia dobanzilor majorate, masurile luate de ANPC fiind de diminuare a acestora la nivelul stabilit initial prin contract.

Curtea apreciaza ca reclamanta nu a informat consumatorii la momentul acordarii contractelor de credit.

Art. 48 din Legea nr. 296/2004 prevede obligatia profesionistului de informa consumatorul despre riscurile la care sunt supusi prin folosirea normala sau previzibila a bunurilor.

Regulamentul BNR nr. 3/2007 privind limitarea riscului de credit la creditele destinate persoanelor fizice impune bancii obligatia informarii fiecarui client in parte cu privire la posibilitatea majorarii sumelor pe care le va datora in temeiul contractului de credit, majorare determinata de:

- materializarea riscului valutar sau a celui de rata a dobanzii (in cazul in care acestea se produc in defavoarea imprumutatilor) sau
- cresterea costului creditului provenind din comisioane si alte cheltuieli privind administrarea creditului prevazute in contract.

Directiva 2008/48/CE prevede la pct. 19 obligatia generala in sarcina creditorului de a-i indica consumatorului, in etapa precontractuala, anumite informatii. Aceasta informare a consumatorului, inca din etapa publicitatii, are o importanta esentiala: contribuie la transparenta contractului in sensul ca permite consumatorului sa compare ofertele de creditare, iar pe de alta parte, permite consumatorului sa aprecieze intinderea obligatiei sale, respectiv impactul economic al contractarii creditului. Astfel, potrivit pct. 19 din Directiva, pentru a putea lua decizii in deplina cunostinta de cauza, consumatorii ar trebui sa primeasca, inaintea incheierii contractului de credit, informatii adecvate, pe care consumatorul le poate lua cu el si reflecta asupra lor, cu privire la conditiile si costul creditului, precum si la obligatiile care le revin.

Obligatiile de consiliere si avertizare sunt reprezentate de indatorirea profesionistului de a atrage atentia consumatorilor la momentul acordarii creditelor asupra pericolelor si riscurilor operatiunii. Aceste obligatii includ obligatia de informare, fiind mai complexe si vizand inclusiv sfatuirea, orientarea si indrumarea potentialului contractant in legatura cu oportunitatea incheierii unui anumit contract.

Dupa cum rezulta din pliantele publicitare ale reclamantei, produsele de creditare in franci elvetieni erau promovate de catre reclamanta ca fiind sigure, cu risc valutar mai mic decat valutele EUR sau USD, ca produse mai ieftine si care asiguroau accesarea unei sume mai mari de bani.

In timp ce consumatorilor li se vindeau, aparent, produse sigure, revalorizarea CHF era nu numai previzibila, dar asteptata de specialistii de pe plan european si mondial. Aceste informatii nu erau la indemana consumatorilor, dar erau cunoscute si speculate de investitori si profesionisti precum reclamanta din aceasta cauza.

Curtea considera ca reclamanta a incalcat dispozitiile legale imperative care se refera la obligatia de a pune pe piata produse sigure si de a informa consumatorii corect si complet asupra avantajelor si dezavantajelor acestora. Toate aceste incalcari au avut drept efect incheierea unor contracte de credit prejudiciabile, pe care consumatorii nu le-ar fi incheiat daca banca si-ar fi respectat obligatiile legale si i-ar fi avertizat in mod corespunzator asupra riscului valutar asumat raportat la moneda CHF si asupra pretului final al creditelor (dobanda). Astfel, la momentul achizitionarii acestor credite, consumatorii nu numai ca nu au fost protejati de riscul valutar, dar nici nu au avut cunostinta despre dimensiunea obligatiilor asumate prin aceste contracte (dobanzile contractuale datorate).

Contractele de credit reprezinta produse, in intelesul Legii nr. 363/2007

Prin cererea de chemare in judecata, reclamanta sustine ca fapta sesizata de catre ANPC prin Ordinul nr. 837/20.10.2017 nu exista, din moment ce contractul de credit este un serviciu, iar nu un produs.

In conformitate cu dispozitiile art. 2 din Legea nr. 363/2007, notiunea de produs inglobeaza orice bunuri sau servicii, inclusiv bunuri imobile, drepturi si obligatii. Astfel, notiunea larga de produs cuprinde si serviciile acordate de operatorii economici consumatorilor, respectiv contractele de credit. In acest sens sunt si dispozitiile art. 2 lit. c) din Directiva 2005/29/CE. In concluzie, rezulta ca notiunea de produs inglobeaza atat notiunea de bun, cat si notiunea de serviciu, de vreme ce serviciul este asimilat unui bun.

Din aceste motive, in baza textelor de lege mentionate, Curtea va respinge cererea ca neintemeiata.

In baza art. 67 NCPC, tinand seama de solutia data cererii principale si de motivele invocate prin cererile de interventie accesorie, Curtea va admite cererile de interventie accesorie”.

[* Cititi aici sentinta completa din dosarul Raiffeisen Leaks](#)

Click mai jos pentru primele trei episoade din serialul „Raiffeisen Leaks”:

- [episodul I](#);
- [episodul al II-lea](#);
- [episodul al III-lea](#).